

DEN INTUITIVA ANDLIGHETEN

Vi är på tröskeln till en tid med nya upptäckter, inte geografiska och astronomiska, men på sinnets plan, själslivets, andlighetens, vi är på väg in i vad jag vill kalla den intuitiva tiden. En del människor jag träffat har haft upplevelser av en art som gör ett samtal om dessa händelser levande och meningsfullt. Intuitionen, de meningsfulla sammanträffandena, resor ut ur kroppen, förmågan att se och känna andlig energi, förmågan att förmedla helande kraft från universums skapare, allt detta och mycket mer gör att nya sidor av det bibliska budskapet blir levande och stiger fram som en skatt i en åker, som en fördold men oanad resurs.

Väckelsen kommer och väckelsen går, men den kommer aldrig i den form etablissemangen vill ha den. Den utmanar alltid det bestående, den förstärker det inte. Nu är vi på tröskeln till en ny väckelse där vi söker oss ner bortom de etablerade mönstren till den verklighet som var när mönstren växte fram. I det sökandet är alla dörrar öppna och inga kor heliga.

Det gäller om den allmänna historien. Lars-Olof Larsson lyfter ut Gustav Vasa ur hans landsfadersroll, där han själv sett till att placera sig, och omtolkar även Gustav Vasas söner, Johan III blir den bäste av dem, Carl IX lika lynnig och misstänksam som fadern, och i nästa generation framstår Sigismund som en balanserad och modest regent medan Gustav II Adolfs politiska mål, att besätta alla flodmynningar runt Östersjön för att kunna ta tull där, lyfts fram som ett imperialistiskt expansionskrig fjärran från ett religionsförsvaret.

I religionens värld ställer Lena Einhorn frågan om Jesus och Paulus om de var samma person och om Jesus korsfästes tjugo år senare än man anser i den etablerade uppfattningen, den engelske historikern Laurence Gardner pläderar på ett i vissa avseenden överraskande övertygande sätt för att Jesus var gift med Maria från Magdala och hade barn med henne, den amerikanske professorn Bruce Chilton likaså, utgivandet av de gnostiska evangelierna och breven för oss ner i den tid som rådde före kyrkoinstitutionens framväxt och självpåtaga tolkningsföreträdare. För att nu bara nämna något av det som rör sig i tiden.

Tidsandan återspeglas också i en andlighet som rör sig fritt och inte känner någon annan auktoritet än hjärtats. Andliga traditioner från främst den indiska kulturen vars deeksha, yoga och mindfulness på kort tid har blivit ett begrepp, men också från mayakulturen och naturfolken blandas med personliga upplevelser av syndabekännelse och uppgörelse med det förflutna, med resor ut ur kroppen via astralkroppen, med förmågan att se en människas aura och att hjälpa henne att öppna eller stänga sin chakra, en personlighetsanalys genom ayurvedatraditionen med konsekvenser för livsstilen, ja, exemplen kan bli många fler.

Alternativmässan för kropp och själ i Liljeholmshallen under Allhelgonahelgen erbjöd föredrag och prova-på-upplevelser i en mängd och med ämnen som får mig att hisna. Allt detta rör sig i vår tid. Människor tar av sina skattade pengar för att få del av det.

Kristendomens gamla monopolsituation har sannerligen avlösts av en mångreligiös verklighet, där världens alla olika religiösa traditioner lever sida vid sida. I det avseendet är Fisksätra Nacka församlings framtidsmiljö.

Hur skall man som kristen förhålla sig till allt detta? Låt oss utgå från att Gud är en och den andliga världen är en. Vinden blåser vart den vill, sade Jesus i samtalet med Nikodemus i Joh 3:8. Ordet för vind kan också översättas med Ande. Anden blåser vart den vill. Guds Ande som blåste över vattnet i skapelsens gryning blåser alltså över vår jord. Det är det vi upplever just nu.

Paulus levde i en mångreligiös miljö som påminner om den vi står på tröskeln till. Han säger i 1 Tess 5:18 – 21, hans äldsta brev, skrivet omkring år 51: "Var alltid glada, be ständigt och tacka hela tiden Gud. Gör så, det är Guds vilja i Kristus Jesus. Släck inte anden, förakta inga profetior men pröva allt. Ta vara på det som är bra, och avhåll er från allt slags ont."

Det må vara, men situationen är inte lätt för den som lärt sig att det skall vara på ett visst sätt med vissa mönster för att vara rätt, vare sig det gäller handlande eller tro. Det ställer krav på självständighet och personlig utveckling att våga pröva allt för att behålla det som är gott.

Situationen idag påminner inte bara om antiken utan också i vissa avseenden om 1400-talet. Hade jag i början av 1400-talet hävdad att solen är centrum i vårt solsystem och inte jorden, att jorden är rund och inte en platt skiva, ja då hade jag blivit bränd på bål medan präster och prelater stod bredvid och sjöng lovpsalmer till Guds ära för att de utrotat en villolärare och hans villolära, och hade jag hävdad att det fanns en kontinent som hette Amerika hade jag väl rönt samma öde.

1400-talet upplevde de geografiska och astronomiska upptäckterna. De bröt sig fram i strid med det kyrkliga etablissemanget, som inte ville se förutsättningarna för det kyrkliga livsmönstret ändrade. Man sökte tysta ner sanningen. Men sanningen låter sig inte nedtystas. Den bryter fram.

I vår tid är det inte de geografiska och astronomiska upptäckterna som tvingar sig fram, utan de andliga. Vi lever i en kultur som har överbetonat förnuftet och satt det andliga på svältkost. Den gamla engelska dikten

Nature and natures law hid in night

God said 'let Newton be' and it was light

står som symbol för den förnumstiga förnuftstrons och/eller den religiösa övertron på naturvetenskapernas förmåga att förklara tillvarons komplexitet.

Man glömmer att vetenskapen ständigt utvecklas och om tjugo år står på en annan nivå än vad den gör idag. I spåren av förnuftsdyrkan har kyrkan haft det svårt med de bibliska berättelserna om uppenbarelser, visioner av det himmelska, drömmar, änglar och annat liknande. Bibeln är i själva verket full av berättelser om människors möten med det gudomliga. Övernaturliga upplevelser kallar vi det idag.

Låt oss ta några exempel. Vad var det som hände när Gud förde ut Abraham och lät honom räkna stjärnorna på den orientaliska natthimlen och slöt ett förbund med Abraham, när Gud uppenbarade sig för Abraham i gestalt av tre personer och Sara 90 år gammal blev gravid, när Bileams åsna såg en ängel som Bileam inte såg och åsnan talade med Bileam, när Gud beskyddade Daniel i lejongropen, när Elia for till himlen, och Jesus,

Vad var det som hände när Jesaja och Hesekiel kallades till profeter i en syn av den gudomlige, när Daniel hade en liknande syn, och vad var det herdarna på ängen utanför Betlehem upplevde, eller Maria, när hon fick besök

av ärkeängeln Gabriel, vad var det som skedde när Josef hade sin dröm, som radikalt ändrade hans inställning till Maria, och vad skiljer de österländska stjärntydarna från dagens astrologer?

Och Jesus själv, han förkunnade med makt och gjorde kraftgärningar, han drev ut demoner, han överlät den förmågan på de sjuttio två lärjungarna, han gick på vattnet, han såg vad fariseerna och de skriftlärd och folkets äldste tänkte, Anden utgöts över folket den första pingstdagen och alla talade olika språk och förstod vad de sade, Jesus uppenbarade sig för Paulus utanför Damaskus, Petrus blev på ett mysteriöst sätt räddad när han satt i fängelse, för att nämna några av de paranormala företeelser vi möter i Bibeln och som vi har svårt att förena med vår världsbild. Vi har så svårt att hantera dem att de glider förbi, över axeln. Men ett ökande antal människor i vår sekulariserade tid känner igen sig i dem. De stämmer med deras egna upplevelser. Inte i alla avseenden, men i vissa. Vi är på tröskeln till en tid med nya upptäckter, inte geografiska och astronomiska, men på sinnets plan, själslivets, andlighetens, vi är på väg in i vad jag vill kalla den intuitiva tiden.

En del människor jag träffat har haft upplevelser av en art som gör ett samtal om dessa händelser levande och meningsfullt. Intuitionen, de meningsfulla sammanträffandena, resor ut ur kroppen, förmågan att se och känna andlig energi, förmågan att förmedla helande kraft från universums skapare, allt detta och mycket mer gör att nya sidor av det bibliska budskapet blir levande och stiger fram som en skatt i en åker, som en fördold men oanad resurs.

Det talas mycket om sekulariseringen. Och visst, gamla mönster bryts ner. Men nytt växer i det gamlas ställe. En del ser bara det som bryts ner, och sörjer. Andra ser det som får plats att växa, när det gamla dör bort, och gläder sig.

Den andliga världen är en. Gud är en. Gud är stor. När mönstren försvinner blir det plats för Anden att skapa nytt. Det är en fantastisk förnyelse på väg idag. Den är överkonfessionell och fångar upp andekrafterna i olika religioner.

Vi har en nedärvd rädsla för synkretism. Låt oss se detta från ett annat håll. Gud är en. Den andliga världen är en. Gud manifesterar sig på olika sätt i olika traditioner. Låt oss vara tacksamma för den andliga tradition där vi vuxit upp och hämta kraft i den, men låt oss också lyssna till varandra och lära av varandra i stället för att förskansa oss bakom de barrikader vi byggt upp som hela sanningens enda ägare.

Jesus sade att han är vägen, sanningen och livet, men han sade inte att han är den enda vägen, sanningen och livet. Muslimerna säger att Gud är en och att Muhammed är hans profet men de säger inte att Muhammed är Guds ende profet. Låt oss lyssna till orden och tänka själva. Gud gav oss förnuftet.

Vi lever i en kultur där många har svårt att tala om andliga ting, samtidigt som fler än vi vanligen tror faktiskt också idag har erfarenheter av det gudomliga.

De som har paranormala upplevelser lever ett anonymt liv i vårt samhälle, de har svårt att tala med sina närmaste och svårt att tala med någon representant för kyrkan. De är rädda att bli betraktade som konstiga eller att inte bli tagna på allvar. Men det vet att de har upplevt det de har upplevt.

Kanske söker de sig till den så kallade nyandligheten. Nyandligheten är ett mångtydigt begrepp. Jag talar hellre, som i denna helg, om andligheten i en ny tid. Jag har träffat en hel del människor på sistone som

företträder andlighet i en ny tid. Perspektivet öppnar sig. Fler människor än man kunde ana kommer in i samtalet, men tyvärr sällan de som företträder den etablerade, officiella kyrkan. Den sitter fast i mönstren. Det som strider mot mönstren avvisas, det är fel. "Och likväl rör hon sig" sade en gång Galileo. "Privatreligiositet" fnyser de som sitter fast i det etablerade föraktfullt, och slipper på så sätt att konfronteras med det nya.

Vi har fått en kyrka som är duktig på att organisera, administrera och tala om för folk vad man skall tro för att tro rätt. Vi har en kyrka som är sämre på att lyssna och ta på allvar att det gudomliga eller det andliga kan bryta in i människors liv. Bibelns berättelser om hur det gudomliga bryter in i människors liv har vi därför svårt att hantera. De glider förbi. Vi kanske bortförklarar dem som "ja ja, så trodde man då, men vi vet bättre, vi lever i en upplyst tid."

I vissa avseenden upplever vi idag en intuitiv religiositet, i andra avseenden en uppenbarelse av det gudomliga eller andliga, i andra en syn på sambandet mellan andliga krafter och kroppslighet som återspeglar något som är något nytt i vår kultur men som har ett samband med helhetssynen på människan som ande, själ och kropp.

Denna helg vill vara ett försök att ta på allvar vad människor upplever idag och att lyfta in olika traditioner och upplevelser i sökandet efter en andlig förnyelse. Syftet är med andra ord trefaldigt, dels att bidra till en andlig fördjupning i vårt kyrkoliv, dels visa på andekrafternas hänsynslöst överskridande betydelse i vårt samhälle och slutligen att ta dem som företträder andligheten i en ny tid på allvar.

(© Bengt Wadensjö, 2008.)